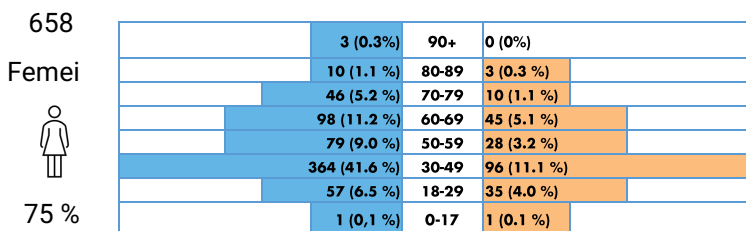

Context și metodologie: În iulie 2023, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova a început monitorizarea protecției ca parte a unui proiect finanțat de Uniunea Europeană pentru Protecție Civilă și Ajutor Umanitar. Oficiul ONU pentru Drepturile Omului se axează pe identificarea sistematică a celor care sunt mai expuși riscului de probleme de protecție și încălcări ale drepturilor omului. Metodologia din cadrul OFICIULUI ONU DREPTURILE OMULUI constă în interviuri individuale cu refugiați din Ucraina și membri ai comunității gazdă. Respondenții sunt contactați prin intermediul ONG-urilor internaționale și naționale și al societății civile care lucrează cu refugiații din Ucraina, inclusiv cu cele mai marginalizate grupuri, pe ambele maluri ale Nistrului. Pentru a asigura o acoperire geografică largă, în fiecare lună interviurile sunt realizate în regiunile de nord, centru și sud ale Moldovei, inclusiv în regiunea transnistreană. Având în vedere că distribuția localităților se modifică de la o lună la alta, este posibil ca datele să nu poată fi întotdeauna comparate între diferitele etape de colectare a datelor. Analiza prezentată în această fișă se referă la respondenții care au participat la colectarea datelor timp de șase luni. Prin urmare, este posibil ca datele să nu fie întotdeauna reprezentative pentru întreaga populație de refugiați. În plus, datele reflectă auto-raportarea de către respondenți. Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova analizează datele, luând în considerare cadrul juridic existent și informațiile contextului.

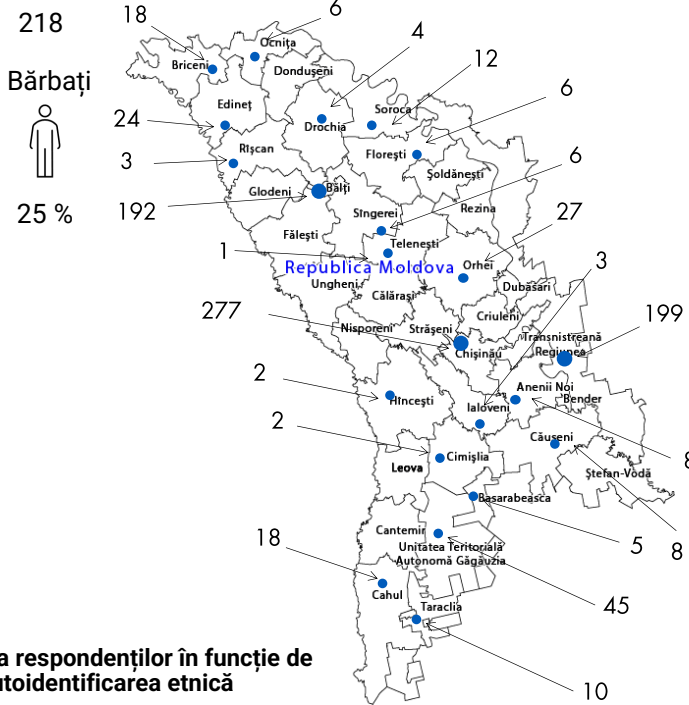
PROFILUL RESPONDENȚILOR

Între ianuarie și iulie 2024, **Oficiul ONU pentru Drepturile Omului a realizat interviuri cu 876 de refugiați din Ucraina care locuiesc în Moldova.** Dintre acești respondenți, 75% au fost femei și 25% au fost bărbați. Majoritatea (53%) aveau între 30 și 49 de ani, iar 16% aveau între 60 și 69 de ani. Majoritatea respondenților erau cetățeni ucraineni, în timp ce un număr mic erau cetățeni din țări terțe precum Rusia, Azerbaidjan și Belarus. La nivel regional, 77% dintre respondenți locuiau pe malul drept al râului Nistru, față de 23% care locuiau pe malul stâng. Principalele limbi vorbite au fost ucrainiana și rusa, cu doar 7% care au raportat că vorbesc și limba română. În ceea ce privește situația locativă, 53% au închiriat locuințe private, iar 33% au fost găzduiți de rude sau prieteni, unii dintre aceștia căutând soluții alternative de locuit. Afluxul de refugiați a continuă în 2024, 11% (98 de respondenți) sosind în acest an, deși majoritatea au sosit în 2022. Potrivit situației familiilor, 67% s-au mutat împreună cu membrii apropiați ai familiei, inclusiv copii și parteneri, în timp ce 33% s-au mutat singuri în Moldova.

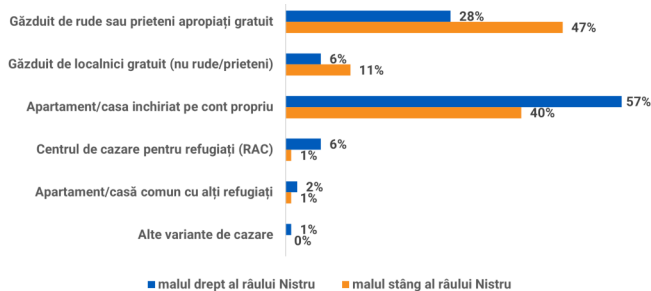
Distribuția respondenților pe grupe de vârstă și sexe

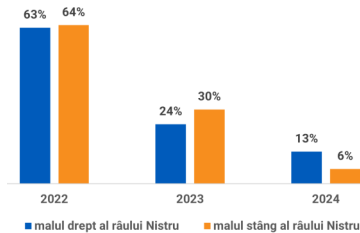
Distribuția respondenților pe regiuni

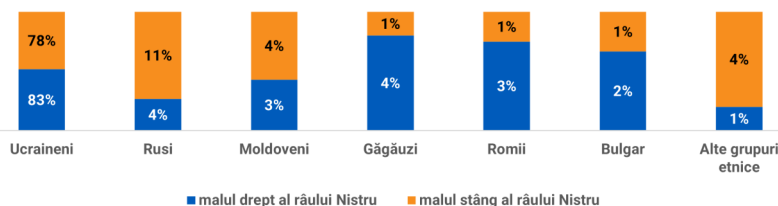
Distribuția respondenților în funcție de tipuri de cazare

Distribuția respondenților în funcție de sosirea lor în Moldova

Distribuția respondenților în funcție de autoidentificarea etnică

IDENTIFICAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Instrumentul de monitorizare a protecției al ONU pentru drepturile omului include setul scurt al Grupului Washington privind funcționarea, care obține informații cu privire la dificultățile pe care o persoană le poate avea în desfășurarea activităților de bază legate. Instrumentul constă într-o întrebare pentru fiecare domeniu funcțional: vedere, auz, mobilitate, cunoaștere, autoîngrijire și deficiențe de comunicare (expresivă și receptivă). Analiza aplică criteriul conform căruia se consideră că o persoană are o dizabilitate dacă răspunde că are „foarte multe dificultăți” sau „nu poate face nimic” pentru oricare dintre domeniile funcționale.

82 de persoane, adică 9 % din toți refugiații intervievați, au declarat că întâmpină multe dificultăți sau nu pot efectua acțiuni în unul (66 de persoane) sau mai multe (16 persoane) dintre domeniile funcționale.

Dintre refugiații intervievați, 9% dintre femei și 10% dintre bărbați au fost identificați ca persoane cu dizabilități. Persoanele în etate intervievate, în special cele cu vârsta de 70 de ani și peste, au raportat că se confruntă cu dificultăți mai mari în comparație cu grupurile de vârstă mai tinere (18-49 de ani). Deficiențele de mobilitate și de vedere au fost frecvente la toate vârstele. Refugiații de pe malul stâng al Nistrului au raportat mai multe dificultăți funcționale decât cei de pe malul drept. În plus, 45% dintre persoanele cu dizabilități intervievate au trait singure în Moldova. Jumătate dintre respondenții cu dizabilități s-au bazat pe prieteni sau rude pentru o locuință gratuită, în timp ce o treime au plătit pentru propria lor locuință, iar alții au explorat alte opțiuni. În special, niciuna dintre persoanele cu dizabilități identificate care locuiesc pe malul stâng nu a declarat că locuiește în centre de cazare pentru refugiați.

Procentul respondenților cu dificultăți pe domenii funcționale*

20 persons (2%) Vizuale	10 persons (1%) Auditive	57 persons (6%) De mobilitate	8 person (1%) Cognitive**	6 persons (1%) De autoîngrijire	3 persons (0.5%) De comunicare

Distribuția respondenților cu dizabilități pe grupe de vârstă

FĂRĂ DISCABILITATE
CU DISCABILITATE

60
Femei
din 658

	0-17	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
Fără dizabilitate	1 (100%)	55 (97%)	72 (91%)	83 (85%)	31 (67%)	2 (20%)	8 (80%)	1 (33%)
Cu dizabilitate	1 (100%)	2 (3%)	12 (3%)	7 (9%)	15 (15%)	15 (33%)	8 (80%)	1 (33%)

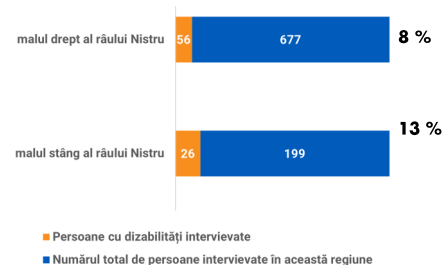
9 %

22
Bărbați
din 218

10 %

Distribuția respondenților cu dizabilități

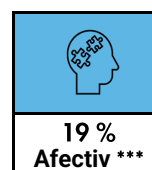

EXPERIENȚĂ DE ANXIETATE ȘI DEPRESIE

Instrumentul de monitorizare a protecției utilizat include întrebări îmbunătățite din partea Grupului de la Washington, care vizează în special **domeniul afectării** funcționării. Acest domeniu se referă la aspectele emoționale, cum ar fi experiențele de depresie și anxietate. Datele arată că **47% dintre respondenți au suferit de anxietate**, 42% dintre aceste cazuri fiind de intensitate mare. În mod similar, **25% au raportat depresie**, 47% dintre aceștia confruntându-se cu aceasta la o intensitate ridicată. **Persoanele cu dizabilități intervievate au fost deosebit de expuse, 73% dintre acestea raportând anxietate și 39% confruntându-se cu depresie.** Femeile au fost mai susceptibile de a se confrunta cu anxietate (51%) și depresie (27%) decât bărbații, care au raportat niveluri mai scăzute ale ambelor stări (35% și, respectiv, 17%). Pe ambele maluri ale Nistrului, nivelurile de anxietate și depresie au fost similare. **Respondenții mai în vârstă (60+) au avut rate semnificativ mai mari de anxietate (64%) și depresie (35%) în comparație cu persoanele mai tinere (41% și, respectiv, 21%).** Șomajul a fost, de asemenea, un factor cheie, 54% dintre șomeri raportând anxietate, comparativ cu 46% dintre cei angajați și 41% dintre persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Depresia a arătat o tendință similară, 27% dintre șomeri confruntându-se cu ea, comparativ cu 18% dintre persoanele angajate.

Distribuția respondenților cu anxietate și depresie pe grupe de vârstă

	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
% din totalul respondenților pe grupe de vârstă care au raportat ANXIETATE	32%	40%	51%	58%	73%	69%	67%
% din totalul respondenților pe grupe de vârstă care au raportat DEPRESIE	20%	19%	31%	33%	38%	38%	33%

Datele arată că **19 %** dintre refugiații intervievați din Ucraina au **dificultăți în ceea ce privește domeniul**

*16 respondenți au dificultăți în mai mult de un domeniu funcțional.

**În Setul Scurt de Întrebări al Grupului de la Washington, domeniul de cogniție include doar funcțiile de memorare și concentrare.

***Calculul domeniului afectiv este aliniat recomandărilor Grupului de la Washington și implică numărarea răspunsurilor referitoare la anxietate sau depresie experimentate la o frecvență „zilnică” sau „săptămânală”, cu un accent special pe cazurile marcate ca „mult”, caracterizate de o intensitate ridicată.

ACCESUL LA SERVICII MEDICALE

Dintre cei **876 de refugiați din Ucraina intervievați, 28% (246 de persoane) au declarat că suferă de afecțiuni medicale grave**. Aceasta includea 28% femei (187 de persoane) și 27% bărbați (59 de persoane), ceea ce indică o prevalență similară între sexe. Problemele de sănătate au fost puțin mai frecvente în rândul celor care locuiesc pe malul stâng al Nistrului (32%), comparativ cu malul drept (27%). Cele mai frecvente afecțiuni raportate au fost bolile cronice și netransmisibile care afectează sistemele cardiovascular și musculo-scheletal. În special, 83% dintre persoanele cu dizabilități intervievate au raportat condiții medicale grave. Persoanele în vârstă au fost deosebit de afectate, 58% dintre respondenții cu vârsta de 60 de ani și peste confruntându-se cu probleme grave de sănătate.

Distribuția pe vârste a refugiaților intervievați care au declarat că suferă de afecțiuni medicale grave

	0-17	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
% de respondenți pe grupă de vârstă cu afecțiuni medicale grave din totalul respondenților	0%	9%	16%	37%	53%	64%	69%	100%
% de femei intervievate pe grupă de vârstă cu afecțiuni medicale grave	0%	7%	16%	35%	55%	70%	70%	100%
% de bărbați intervievați pe grupă de vârstă cu afecțiuni medicale grave	0%	11%	16%	43%	49%	40%	69%	n/a

135 de respondenți (15%), dintre care 115 femei și 20 de bărbați, **au raportat dificultăți în accesarea asistenței medicale în Moldova, 47 dintre aceștia având probleme medicale grave. 26% dintre persoanele cu dizabilități intervievate s-au confruntat cu dificultăți în obținerea asistenței medicale în Moldova.** Locuitorii de pe malul drept au raportat aceste dificultăți mai des decât cei care locuiesc pe malul stâng (17% vs 11%). În plus, 158 de respondenți (18%) au indicat că nu au accesat de servicii medicale în Moldova, dintre care 30 au raportat afecțiuni medicale grave.

Un total de 135* de refugiați intervievați au declarat că se confruntă cu diverse dificultăți în accesarea serviciilor medicale, după cum se arată în tabelul de mai jos. Datele relevă bariere substanțiale în calea asistenței medicale, **accesibilitatea fiind cea mai importantă problemă.** Refuzul serviciilor a fost deosebit de răspândit, afectând 42 de respondenți de pe malul drept și 3 de pe malul stâng în asistența medicală primară. Barierele financiare, cum ar fi taxele pentru serviciile medicale și costurile de transport, au fost, de asemenea, notabile, cu până la 30 de respondenți de pe malul drept care au raportat aceste obstacole în cadrul asistenței medicale primare. Acest lucru evidențiază o disparitate clară în ceea ce privește accesul la asistență medicală între cele două maluri ale Nistrului.

Categorie	Problemă	Urgență		Primar		Secundar	
		Malul Drept	Malul Stâng	Malul Drept	Malul Stâng	Malul Drept	Malul Stâng
Disponibilitate	Indisponibilitatea instituțiilor și/sau serviciilor medicale	1 respondent	-	3 respondenți	4 respondenți	2 respondenți	6 respondenți
Accesibilitate	Refuzuri de a oferi servicii din partea unităților medicale sau a furnizorilor de	1 respondent	-	3 respondenți	42 respondenți	3 respondenți	respondenți
	Taxe asociate cu îngrijirea medicală, medicamentele sau transportul	1 respondent	2 respondenți	10 respondenți	30 respondenți	10 respondenți	27 respondenți
	Bariere lingvistice	-	-	-	1 respondenți	-	-
	Timp de așteptare îndelungat pentru programările medicale	-	1 respondent	3 respondenți	11 respondenți	1 respondent	10 respondenți
Calitate	Calitate scăzută a serviciilor medicale	-	-	-	2 respondenți	-	3 respondenți

Instituțiile guvernamentale au fost principala sursă de asistență medicală pentru respondenți, accesată de 37% dintre cei de pe malul drept și de 32% dintre cei de pe malul stâng. Acest lucru reflectă o dependență ușor mai mare de asistența medicală publică pe malul drept sau o disponibilitate potențial limitată pe malul stâng. **ONG-urile, ONU și sprijinul voluntarilor au fost accesate mai frecvent pe malul drept (8 %) decât pe malul stâng (3 %),** ceea ce sugerează o lacună în furnizarea sau disponibilitatea ajutorului neguvernamental pe malul stâng. În plus, o proporție notabilă de refugiați de pe malul stâng (21 %) au plătit pentru propria asistență medicală, comparativ cu 16 % pe malul drept, ceea ce evidențiază o mai mare greutate financiară pe malul stâng. Gradul scăzut de sprijin din partea rudelor (0,1% pe malul drept și 1% pe malul stâng) sugerează că rețelele familiale nu reprezintă o sursă majoră de sprijin, în contrast cu datele colectate în 2023. Un număr mic de respondenți au raportat că nu au primit nicio formă de asistență medicală, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la barierele de acces la servicii, în special pe malul stâng. Aceste constatări subliniază disparitățile regionale în ceea ce privește accesul la asistență medicală, malul stâng confruntându-se cu provocări financiare și legate de servicii mai pronunțate.

*Această întrebare permite un răspuns cu opțiuni multiple.

ACCESUL LA OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

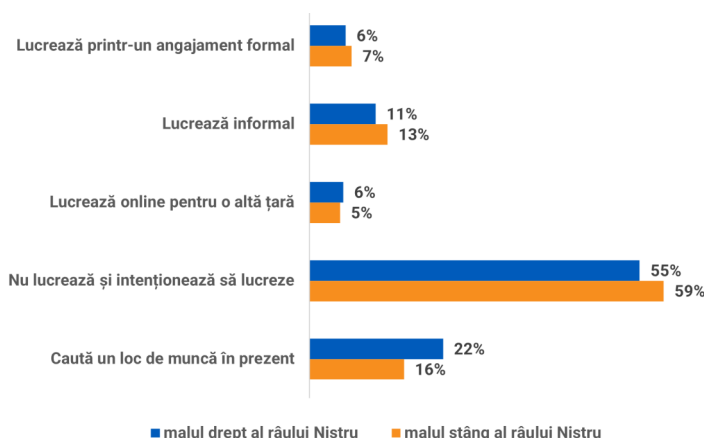
18% (158 din 858*) dintre refugiații ucraineni intervievați sunt în prezent angajați în Moldova, dintre care 6% (55) au un loc de muncă formal și 12% (103) au un loc de muncă informal. Ratele de ocupare a forței de muncă sunt similare pe ambele maluri ale Nistrului, cu 17% dintre respondenții de pe malul drept și 22% de pe malul stâng angajați. Dintre persoanele angajate, 17% sunt femei și 24% sunt bărbați, ceea ce indică o rată de ocupare mai mare pentru bărbați. În plus, 13% dintre persoanele cu dizabilități interviuate sunt angajate, toate pe malul drept, niciuna nefiind angajată pe malul stâng. Refugiații sunt angajați în principal în sectoare precum munca sezonieră pe câmp, servicii de curățenie, vânzări și construcții. Ocuparea forței de muncă în rândul etnicilor romi este extrem de scăzută, doar 2 din 20 de persoane interviuate declarând că au un loc de muncă.

Din cei 700 de respondenți șomeri (82%), 475 (68%) nu intenționează să lucreze, 178 (25%) sunt în căutarea activă a unui loc de muncă, iar 47 (7%) lucrează online pentru altă țară.

Motivele șomajului în rândul respondenților variază semnificativ, în special în rândul celor care nu intenționează să caute un loc de muncă. Principalele categorii includ:

- ⇒ **Responsabilitățile legate de îngrijirea copiilor:** Un număr remarcabil de 71 de respondenți (10%) au indicat că îndatoririle legate de îngrijirea copiilor îi împiedică să caute un loc de muncă, femeile reprezentând 83% din acest grup. Mulți au citat ca obstacol programul de lucru inflexibil, subliniind o nevoie puternică de soluții accesibile și flexibile de îngrijire a copiilor pentru a facilita intrarea pe piața muncii a părinților, în special a mamelor.
- ⇒ **Dificultăți de sănătate:** Problemele de sănătate au fost raportate de 28 de respondenți (4%), în principal persoane cu vârste de peste 50 de ani (61%), care au menționat dificultățile fizice sau medicale drept obstacole majore în calea ocupării unui loc de muncă. Aceste constatări subliniază necesitatea unor servicii de asistență medicală specifice și a unor adaptări pentru persoanele cu dizabilități, pentru a spori accesibilitatea locurilor de muncă pentru adulții în vârstă și pentru cei cu afecțiuni medicale grave.
- ⇒ **Intenții de ședere temporară:** Planurile de ședere temporară în Moldova au împiedicat 16 respondenți (2%) să caute un loc de muncă. Acest grup cuprindea în principal adulți tineri cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani (72%), ceea ce indică faptul că perspectivele de ședere pe termen lung ar putea avea un impact asupra comportamentelor de căutare a unui loc de muncă în rândul refugiaților.
- ⇒ **Barriere lingvistice:** Lipsa de cunoaștere a limbii române a fost menționată de 24 de respondenți (2%) drept principalul obstacol în calea angajării. Acest lucru evidențiază o cerere de programe de formare lingvistică pentru a sprijini integrarea și participarea pe piața muncii.
- ⇒ **Oportunități limitate de angajare în domenii specializate:** Frustrarea cu privire la disponibilitatea locurilor de muncă în domenii specifice a fost exprimată de 18 respondenți (3%), tinerii profesioniști cu vârste cuprinse între 25-40 de ani reprezentând 68% din acest grup. Acest lucru indică o posibilă nepotrivire a competențelor cu piața, ceea ce sugerează necesitatea fie a creării de locuri de muncă în sectoare specializate, fie a unor programe de reconversie profesională pentru a compensa lipsa acestora.

Diversitatea ocupării forței de muncă pe malul Nistrului

Acest grafic evidențiază diferențele-cheie în ceea ce privește modelele de ocupare a forței de muncă între malul drept și malul stâng al râului Nistru. O parte semnificativă a respondenților de pe ambele maluri nu sunt angajați în prezent, dar intenționează să caute de lucru în viitor (55% pe malul drept și 59% pe malul stâng). Ocuparea formală a forței de muncă este puțin mai răspândită pe malul stâng, la fel ca și munca informală, ceea ce sugerează o dependență puțin mai mare de munca nereglementată. Cu toate acestea, malul drept arată o înclinație mai mare către căutarea activă a unui loc de muncă, 22% dintre respondenți căutând în prezent un loc de muncă, față de 16% pe malul stâng. Aceste informații indică necesitatea unor inițiative de ocupare a forței de muncă specifice, care să abordeze în special prevalența muncii informale pe malul stâng și creșterea oportunităților de angajare pe malul drept, unde mai multe persoane sunt în căutarea activă a unui loc de muncă.

ACCESUL LA EDUCAȚIE

Dintre refugiații intervievați care au copii, nepoți sau nepoate de vârstă școlară (39%, sau 331 din 857**), **41% (135 de respondenți) au raportat că copiii lor sunt înscriși în școlile moldovenești**. Ratele de înscriere diferă semnificativ între cele două maluri ale Nistrului, cu 35% pe malul drept și un procent semnificativ mai mare de 73% pe malul stâng. Pe ambele maluri, refugiații intervievați au ales școlile în primul rând în funcție de limba de predare, cu o preferință pentru limbele ucraineană și rusă față de română, acolo unde sunt disponibile. Dintre cei ai căror copii nu merg la școală, 93% (183 din 196 de respondenți) preferă să învețe online sau de la distanță folosind programa școlară ucraineană. Doar 2 din 15 respondenți de etnie romă cu copii de vârstă școlară și-au înscris copiii în școlile locale.

*18 respondenți nu au furnizat răspunsuri privind statutul lor de angajare.

**19 respondenți nu au furnizat răspunsuri privind prezența copiilor de vârstă școlară cu ei în Moldova.

STATUTUL LEGAL

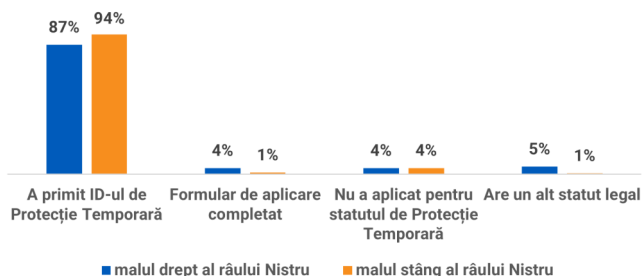
92 % dintre respondenți (794 din 860*, inclusiv 616 femei și 178 bărbați) au solicitat protecție temporară în Moldova, cu rate similare pe ambele maluri ale Nistrului.

Dintre aceștia, **96 % (763 de persoane, inclusiv 93 % dintre persoanele cu dizabilități) au primit legitimația de protecție temporară**, în timp ce restul sunt în așteptarea programărilor după finalizarea înregistrării online.

8 % (66 de respondenți) nu au solicitat protecție temporară. Dintre aceștia, 35 au primit un statut legal alternativ, în timp ce 31 nu au furnizat detalii cu privire la statutul lor; 15 dintre aceștia erau conștienți de permisiunea de ședere de 90 de zile și de riscul de amenzi pentru depășirea termenului de ședere. Majoritatea titularilor de protecție temporară nu au raportat probleme în ceea ce privește accesul la drepturile lor, deși 38 de respondenți s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește accesul la asistență medicală, 3 în ceea ce privește accesul la locuri de muncă și 4 în ceea ce privește accesul la asistență socială.

Diversitatea tipurilor privind protecția temporară pe ambele maluri ale râului Nistru

Graficul arată un grad ridicat de acceptare a actelor de identitate pentru protecție temporară pe ambele maluri ale Nistrului/Nistru, cu puțin mai mare pe malul stâng (94% față de 87%). Doar o mică parte dintre respondenți au completat doar formularul de cerere (4% malul drept, 1% malul stâng) sau nu au depus cerere (4% ambele maluri). Respondenții de pe malul drept au raportat un procent mai mare de respondenți cu alte stataturi legale (5 % față de 1 %), ceea ce sugerează opțiuni legale mai diverse în această parte a țării.

NEVOI URGENTE

	Asistență financiară	Alimente	Medicamente	Îngrijire medicală	Articole de igienă	Îmbrăcăminte	Sprajin pentru iarnă	Articole școlare
Malul Drept	43%	36%	28%	18%	21%	11%	6%	3%
Malul Stâng	42%	28%	26%	18%	15%	10%	4%	4%

Asistența financiară apare ca o prioritate absolută pentru adulții mai tineri (18-29 de ani) și pentru locuitorii din mediul urban, în special în zone precum Chișinău sau Tiraspol, evidențiind vulnerabilități financiare semnificative în cadrul acestor grupuri demografice. **Alimentele rămân o necesitate fundamentală în cadrul diferitelor grupuri de vârstă**, persoanele cu vârste cuprinse între 30-49 și 60-69 de ani manifestând o cerere deosebit de ridicată. Femeile, în special, exprimă o nevoie puternică de sprijin alimentară, subliniind nevoile esențiale de supraviețuire în cadrul gospodăriilor lor. **Asistența medicală și accesul la medicamente sunt esențiale pentru toate grupele de vârstă, cu o cerere mai mare în rândul persoanelor în vârstă și al persoanelor cu dizabilități**, ceea ce reflectă preocupările omniprezente legate de sănătate. Articolele de igienă, adesea solicitate împreună cu alimentele, subliniază nevoile multidimensionale care depășesc categoriile unice. În plus, sprijinul pentru pregătirea pentru iarnă, cum ar fi cărbunele și lemnul, reprezintă o preocupare urgentă în rândul respondenților din toate regiunile, introducând un aspect sezonier în aceste nevoi urgente. În special, datele nu relevă nicio diferență semnificativă între nevoile urgente ale refugiaților de pe ambele maluri ale Nistrului.

Dintre cei 876 de refugiați intervievați, **cele mai urgente nevoi de informare se axează pe ajutorul financiar, menționat de 177 de respondenți**, urmat de accesul la îngrijiri medicale (60 de respondenți), oportunități de angajare (26) și îndrumare privind găsirea unei locuințe (30). În plus, 25 de persoane au solicitat informații privind statutul juridic și documentația, în timp ce 17 au exprimat informații privind accesul la educație. Este semnificativ faptul că 424 de respondenți au indicat că nu au nevoie de nicio informație suplimentară în acest moment.

INTENȚII

73% dintre refugiații intervievați și-au exprimat dorința de a se întoarce în Ucraina în viitor, 7% au declarat că nu au intenția de a se întoarce, iar 20% au rămas nesiguri cu privire la planurile lor.

*16 respondenți nu au răspuns cu privire la statutul lor juridic.

COMUNITĂȚI GAZDĂ

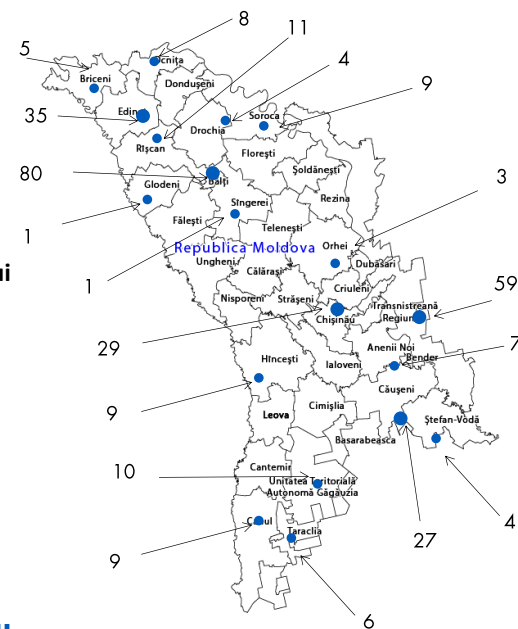
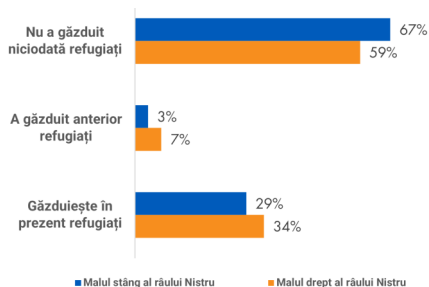
Echipa ONU pentru drepturile omului a realizat interviuri cu **317 membri ai comunității gazdă din Moldova**, inclusiv 217 femei și 100 de bărbați. Acest grup divers a cuprins atât cetățeni moldoveni care găzduiesc refugiați, cât și pe cei care nu îi găzduiesc, acoperind mai multe regiuni din Moldova. După cum se arată pe harta de mai jos, 19% dintre respondenți locuiesc pe malul stâng al râului Nistru. Analiza a evaluat influența refugiaților din Ucraina asupra diferitelor aspecte ale vieții comunitare, inclusiv educația, ocuparea forței de muncă, asistența medicală și coeziunea socială.

Experiența în gazduire locală

39 % dintre localnicii intervievați (124 de persoane) aveau experiență în găzduirea refugiaților din Ucraina. Dintre aceste 124 de persoane, 97 și-au găzduit rudele fără a le percepe vreo remunerație, 24 au găzduit gratuit persoane care nu erau rude, 2 au oferit locuințe refugiaților în schimbul unei chirii și 1 a găzduit rude în schimbul unei chirii. 91 din 124 (73 %) au primit diverse forme de asistență din partea organizațiilor umanitare sau guvernamentale pentru găzduirea refugiaților. Această asistență a inclus ajutor financiar, pachete cu alimente, compensații pentru gaz și asistență guvernamentală.

Diversități în găzduirea refugiaților - tendințe

Diversități în găzduirea refugiaților - tendințe între cele două maluri ale Nistrului

ÎNGRIJIREA SĂNĂTĂȚII

Analiza feedback-ului comunității gazdă arată că, deși majoritatea respondenților (132) nu au observat nicio schimbare în ceea ce privește asistența medicală după sosirea refugiaților din Ucraina, unii și-au exprimat îngrijorarea cu privire la problemele actuale, cum ar fi serviciile de calitate scăzută și accesul limitat la specialiști. Deși 267 de respondenți nu au raportat nicio problemă legată de accesul la asistență medicală, 44 au menționat probleme de acces minore sau semnificative, iar 4 s-au confruntat cu limitări grave. Unii respondenți au perceput o **creștere a volumului de muncă pentru profesioniștii din domeniul sănătății, ceea ce a dus la cozi mai lungi și la sentimentul că refugiații beneficiază de asistență medicală preferențială și gratuită, în timp ce localnicii își acoperă propriile costuri.** Aceasta reflectă un răspuns variat al comunității, cu percepții neutre și critice ale adaptării sistemului de asistență medicală.

OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Dintre respondenții cu copii de vârstă școlară, 156 nu au observat nicio schimbare în ceea ce privește calitatea și accesul la școală ca urmare a sosirii refugiaților din Ucraina. Un număr mic (8 respondenți) au raportat îmbunătățiri, menționând beneficii precum resurse sporite și programe educaționale îmbunătățite datorită sprijinului acordat de diferite organizații neguvernamentale. În schimb, 1 respondent a observat un declin, în timp ce 3 nu au fost siguri de niciun impact. În general, feedback-ul sugerează o **perturbare minimă a sistemului educațional, cu unele evoluții pozitive observate.**

EDUCAȚIE

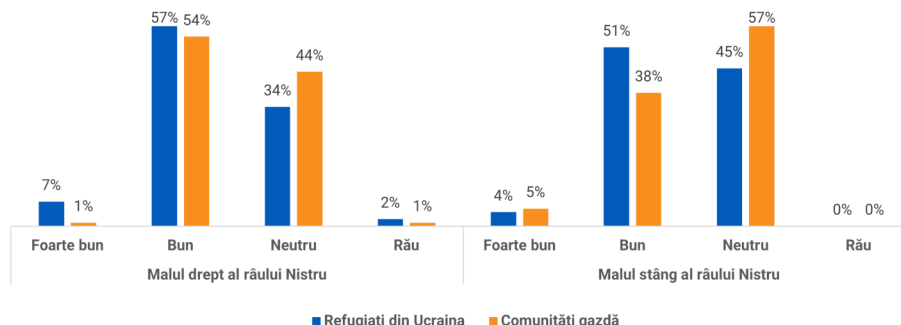

Dintre respondenții cu copii de vârstă școlară, 156 nu au observat nicio schimbare în ceea ce privește calitatea și accesul la școală după sosirea refugiaților din Ucraina. Un număr mic (8 respondenți) au raportat îmbunătățiri, menționând beneficii precum resurse sporite și programe educaționale îmbunătățite datorită sprijinului acordat de diferite organizații neguvernamentale. În schimb, 1 respondent a observat un declin, în timp ce 3 nu au fost siguri de niciun impact. În general, feedback-ul sugerează o **perturbare minimă a sistemului educațional, cu unele evoluții pozitive observate.**

COEZIUNEA SOCIALĂ: COMUNITĂȚILE GAZDĂ ȘI REFUGIAȚII

Monitorizarea ONU privind drepturile omului include o componentă menită să evalueze nivelul de coeziune socială între refugiații din Ucraina și populația locală prin intermediul percepțiilor pe care ambele grupuri le au asupra interacțiunilor și relațiilor lor. Datele au confirmat că activitățile organizate de actorii umanitari și de dezvoltare din Moldova pentru a promova integrarea refugiaților în comunitățile gazdă continuă să fie relevante pentru promovarea coeziunii sociale între cele două grupuri.

Percepția respondenților cu privire la calitatea relațiilor dintre refugiații din Ucraina și comunitățile locale de pe ambele maluri ale Nistrului

	Malul drept al râului Nistru	Malul stâng al râului Nistru
Experiență pozitivă:	P Empatie și sprijin: Mulți localnici, în special persoanele în vârstă, exprimă empatie și privesc refugiații cu înțelegere și compasiune. P Legătura cu comunitatea: Activitățile comune, cum ar fi cursurile de limbi străine și evenimentele sociale, creează experiențe comune, promovând bunăvoința între localnici și refugiați. P Muncă și contribuție: Atunci când refugiații își găsesc un loc de muncă, localnicii tind să îi privească mai pozitiv, apreciind contribuția lor la comunitate.	P Înțelegere culturală comună: Localnicii raportează adesea că asemănările culturale și lingvistice cu refugiații favorizează un sentiment de rudenie și o comunicare ușoară. P Integrarea în comunitate: Refugiații care au aceleași cunoștințe de limbă rusă sau legături culturale cu localnicii sunt în general bine primiți, unii localnici considerându-i „ca făcând parte din familie”. P Respect reciproc: Mulți refugiați își exprimă aprecierea pentru atitudinea primitoare a localnicilor, pe care îi descriu ca fiind prietenoși și solidari.
Aspecte specifice:	P Percepția ajutorului: Unii localnici consideră că refugiații primesc mai mult sprijin decât localnicii, ceea ce uneori duce la resentimente. P Bariera lingvistică: Comunicarea reprezintă o provocare, în special pentru refugiații mai în vârstă care au dificultăți cu limba locală, ceea ce limitează interacțiunea socială. P Tensiuni comportamentale: Unii localnici percep anumite comportamente ale refugiaților, în special ale persoanelor mai tinere, ca fiind justificate, provocând tensiuni sociale.	P Percepția ajutorului și a drepturilor: Unii localnici cred că refugiații primesc un ajutor disproporționat, ceea ce uneori duce la tensiuni, în special în ceea ce privește resursele guvernamentale. P Neînțelegeri comportamentale: Anumiți localnici consideră că refugiații sunt prea pretențioși sau îndreptățiti, în special atunci când refugiații tineri sau copiii se comportă așa în mediul public. P Preocupări economice: Prezența refugiaților este uneori legată de creșterea costurilor și de concurența percepută pentru locurile de muncă, ceea ce duce la diviziuni sociale subtile.
Provocări:	P Presiunea asupra resurselor: afluxul de refugiați pune presiune pe locuințe și servicii, afectând comunitățile locale, în special familiile. P Norme culturale: Variațiile în practicile culturale creează uneori neînțelegeri sau tensiuni, în special între localnicii mai în vârstă și refugiați. P Nivelurile de acceptare: În timp ce mulți localnici sunt primitori, rămâne un segment care privește refugiații cu precauție, în special în regiunile cu resurse limitate.	P Presiunea asupra resurselor: Localnicii își exprimă îngrijorarea cu privire la resursele limitate, mulți menționând presiunea asupra serviciilor locale de asistență medicală, locuințe și servicii sociale. P Reacții mixte la șederea pe termen lung: În timp ce unii refugiați își consideră șederea temporară, incertitudinea cu privire la planurile de viitor duce la tensiuni în relațiile cu localnicii care se așteaptă la aranjamente temporare de găzduire. P Tensiuni politice: Ocazional, diferențele politice, în special în ceea ce privește Ucraina, creează fricțiuni subiacente, în special în rândul rezidenților mai în vârstă.

Propuneri privind integrarea a refugiaților din Ucraina pe baza feedback-ului respondenților

De la refugiați: • Creșterea numărului de evenimente sociale pentru a încuraja interacțiunea. • Extinderea accesului la locuri de muncă pentru autosuficiență. • Extinderea cursurilor de limbă română • Dezvoltarea programelor culturale interactive. • O comunicare mai clară privind politicile de ajutor.	De la localnici: • Încurajarea inițiativelor de respect reciproc. • Sprijiniți oportunitățile de angajare pentru refugiați. • Prioritizarea cursurilor de limbi străine pentru o integrare mai ușoară. • Asigurarea unui ajutor echilibrat atât pentru refugiați, cât și pentru localnici.

TENDINȚE DE DISCRIMINARE / ATITUDINE NEGATIVĂ BAZATE PE CRITERII DE PROTECȚIE

STATUTUL DE REFUGIAT / LIMBA / ETNIA / CETĂȚENIA / SEXUL / DIZABILITATEA

Discriminarea reprezintă orice deosebire, excludere, restricție sau preferință sau alt tratament diferențiat care se bazează direct sau indirect pe motivele interzise de discriminare și care are intenția sau efectul de a anula sau de a afecta recunoașterea, beneficiul sau exercitarea drepturilor omului în condiții de egalitate.

Datele arată că 89% dintre respondenți nu au raportat nicio discriminare sau atitudine negativă din partea populației locale din Moldova, reflectând o primire socială generală pozitivă.

11% dintre respondenți (84 de femei și 15 bărbați) au raportat atitudini negative legate de statutul lor de refugiat, evidențiind provocările actuale în ceea ce privește protecția și integrarea socială. Refugiații intervievați de pe malul drept al râului Nistru/Nistru au raportat rate mai mari de atitudini negative (13 %) în comparație cu cei de pe malul stâng (6 %). Disparitățile de gen au fost, de asemenea, vizibile, deoarece 13% dintre femei au raportat atitudini negative față de 7% dintre bărbați, ceea ce sugerează că femeile pot fi mai vulnerabile la discriminarea specifică și subliniază importanța măsurilor de protecție sensibile la gen.

Problemele cheie de protecție legate de statutul de refugiat au inclus:

- **Atitudini negative din partea comunităților locale (38%)**
- **Discriminare din partea proprietarilor de locuințe la obținerea unei locuințe de închiriat (29%)**
- **Tensiuni sociale legate de percepția situației din Ucraina (16%)**
- **Interacțiuni ostile în cadrul serviciilor medicale (12%)**
- **Acces limitat la ajutorul umanitar (11%)**
- **Provocări în asigurarea unei locuințe adecvate (11%)**
- **Discriminare la locul de muncă (8%)**
- **Incidente de hărțuire verbală în mediul public (5%)**

„Vecinii moldoveni mi-au spus că nu am ce căuta aici și că trebuie să mă întorc în țara mea.”

- femeie, 43 de ani, Chișinău

„Oamenilor de aici nu le plac refugiații și cred că nu ar trebui să fim aici doar din cauza războiului din Ucraina.”

- femeie, 45 de ani, regiunea transnistreană

„Gazdele au refuzat să-mi închirieze un apartament pentru că ei cred că refugiații vor pleca pur și simplu și nu ar plăti chiria.”

- bărbat, 29 de ani, Chișinău

„Localnicii acuză refugiații că le iau toți banii și consumă resursele.”

- femeie, 63 de ani, Orhei

„Moldovenii mă întreabă de ce nu lucrez și spun că refugiații iau resurse de la localnici.”

- bărbat, 18 ani, regiunea transnistreană

„Localnicii spun că noi, ucrainenii, suntem de vină pentru război și pentru aducerea problemelor în Moldova.”

- bărbat, 45 de ani, Sîngerei

„La bancă, mi-au pus la îndoială intențiile, ca și cum refugiații sunt aici doar pentru a profita de Moldova.”

- femeie, 39 de ani, Bălți

Discriminare bazată pe etnie:

Șapte (5 femei și 2 bărbați) din cei 20 de refugiați romi intervievați au declarat că au fost discriminați, în special în ceea ce privește locuințele, interacțiunile sociale și accesul la servicii. Mulți respondenți au spus că li s-a refuzat în mod explicit închirierea unei locuințe din cauza etniei lor, unul dintre aceștia declarând: „Romilor li s-a refuzat închirierea unei locuințe”. Interacțiunile sociale au fost, de asemenea, pline de prejudecăți, deoarece unii au raportat că s-au confruntat cu hărțuire sau comportament disprețuitor în spațiile publice, subliniind stigmatul legat de identitatea lor romă. În plus, cazurile de tratament inechitabil la accesarea serviciilor au împiedicat și mai mult integrarea lor, respondenții menționând că etnia lor a influențat adesea calitatea asistenței și a resurselor pe care le-au primit.

Discriminarea bazată pe limbă:

26 de respondenți (24 de femei și 5 bărbați) au declarat că **au fost discriminați pe baza limbii**. Majoritatea s-au confruntat cu probleme de **accesare a serviciilor, barierele lingvistice afectând interacțiunile în domeniul asistenței medicale și al administrației publice**. În plus, 14 respondenți s-au confruntat cu reacții negative în spațiile publice din cauza limbii lor, în timp ce 1 respondent a raportat discriminare în ceea ce privește locuințele din cauza preferințelor lingvistice. Acest lucru evidențiază impactul semnificativ al limbii asupra vieții de zi cu zi a refugiaților, afectând serviciile esențiale și interacțiunile sociale.

Dacă aveți careva întrebări, vă rugăm să contactați Olha Florynska, ofițer de management al informațiilor, UN Human Rights in Moldova, olha.florynska@un.org

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului este recunoscător pentru sprijinul în facilitarea interviurilor către OSORC; NRC; NGO 'Zdorovy Gorod'; International Blue Crescent Relief and Development Foundation (IBC), Moldova For Peace; People in Need (PIN), ADRA; Catalyst.

Opiniile exprimate în acest buletin informativ nu le reflectă neapărat pe cele ale Organizației Națiunilor Unite, ale funcționarilor săi sau ale statelor membre. Denumirile utilizate și prezentarea materialelor în acest buletin informativ nu implică exprimarea niciunei opinii din partea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al vreunei țări, teritoriu, oraș sau zonă sau al autorităților sale sau cu privire la delimitarea frontierelor sau hotarelor sale.